

PL

PL

PL

KOMISJA EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 14.12.2010
KOM(2010) 747 wersja ostateczna

ZIELONA KSIĘGA

Ograniczenie formalności administracyjnych w stosunku do obywateli –

**swobodny przepływ dokumentów urzędowych i
uznawanie skutków powodowanych przez akty stanu cywilnego**

1. WPROWADZENIE

Mobilność europejskich obywateli stała się rzeczywistością. Świadczy o tym fakt, że 12 mln osób studiuje, pracuje lub mieszka w państwie członkowskim innym niż ich państwo ojczyste¹. Mobilność tę ułatwiają prawa wynikające z obywatelstwa Unii: w szczególności prawo do swobodnego przemieszczania się, a w perspektywie bardziej ogólnej – prawo do bycia traktowanym w kraju zamieszkania na równi z jego obywatelami. Prawa te zostały zapisane w prawie pierwotnym Unii i rozwinięte w prawodawstwie wtórnym.

Niezależnie od tego ze sprawozdania za 2010 r. na temat obywatelstwa UE przyjętego przez Komisję w dniu 27 października 2010 r.² wynika, że w swoim codziennym życiu obywatele europejscy napotykną nadal liczne przeszkody w korzystaniu z tych praw.

Jednym ze źródeł tych problemów jest obowiązek przedstawiania władzom obcego państwa członkowskiego dokumentów urzędowych potwierdzających prawa lub stwierdzających obowiązki.

Dokumenty te mogą mieć bardzo różny charakter. Może chodzić o dokumenty administracyjne, akty notarialne, jak np. akty własności, akty stanu cywilnego, jak np. akt urodzenia lub ślubu, różnorakie umowy lub decyzje sądowe.

Bardzo często zdarza się, że uznanie tego rodzaju dokumentów przez organy publiczne wiąże się z formalnościami administracyjnymi, które utrudniają obywatelom życie.

Przy takich okazjach obywatele mają często wątpliwości, na które trudno im uzyskać konkretną odpowiedź. Do jakich organów należy się zwrócić, aby dopełnić koniecznych formalności? Ile to może kosztować? Czy trzeba stawić się osobiście? Jak długo będzie trwało załatwienie wymaganych formalności? Czy konieczne będzie tłumaczenie dokumentów?

Niepewność wokół odpowiedzi na tego rodzaju pytania rodzi frustrację i nerwowość. Tego rodzaju sytuacje nie powinny występować w Europie bliskiej obywatelom.

Z aktami stanu cywilnego wiążą się ponadto inne wątpliwości dotyczące nie tyle samych dokumentów, ale powodowanych przez nie skutków.

Akty stanu cywilnego, za pomocą których organy państw członkowskich stwierdzają zdarzenia mające wpływ na stan cywilny osób (urodzenie, ślub, zgon) nie zawsze wywierają skutki w innym państwie członkowskim. W tej dziedzinie każde państwo członkowskie stosuje własne zasady, które różnią się między krajami. Tytułem przykładu, ojcostwo narodzonego dziecka ustalone w jednym państwie członkowskim nie zawsze jest uznawane w innym państwie członkowskim, ponieważ przepisy krajowe w tej dziedzinie są inne.

Komisja, aby zaradzić tego rodzaju problemom, przedstawia niniejszym zieloną księgę, rozpoczynającą szeroki proces konsultacji na temat swobodnego przepływu dokumentów urzędowych (część 3) oraz skutków powodowanych przez akty stanu cywilnego (część 4). W

¹ Innym dowodem na to jest liczba małżeństw i rozwodów zarejestrowanych w Unii: tytułem przykładu na ok. 122 mln małżeństw ok. 16 mln (czyli 13 %) to związki międzynarodowe.

² COM(2010) 603 – Sprawozdanie na temat obywatelstwa UE – 2010 r., Usuwanie przeszkód w zakresie praw obywatelskich UE.

trakcie procesu konsultacji zostaną zgromadzone opinie zainteresowanych środowisk i całego społeczeństwa, mające służyć opracowaniu polityki Unii dotyczącej wyżej wspomnianych problemów oraz opracowaniu odpowiednich wniosków ustawodawczych.

2. INFORMACJE PODSTAWOWE

Od 2004 r. Komisja podkreślała znaczenie, jakie przywiązuje do ułatwienia uznawania różnego rodzaju dokumentów oraz wzajemnego uznawania stanu cywilnego osób³.

Mając na uwadze powyższy cel Komisja opublikowała w 2007 i 2008 r. dwie analizy⁴ dotyczące trudności, jakie obywatele napotykają podczas dopełniania obowiązku legalizacji dokumentów między państwami członkowskimi oraz trudności dotyczących kwestii związanych ze stanem cywilnym.

Rada Europejska w ramach programu sztokholmskiego⁵ wzywa Komisję do dalszych działań opartych na wynikach powyższych analiz, aby zapewnić warunki do pełnego korzystania z prawa do swobodnego przepływu osób.

W tym celu w planie działania służącym realizacji programu sztokholmskiego przewidziano dwa wnioski ustawodawcze.

Inicjatywy te, zaplanowane na rok 2013, dotyczyć będą:

- swobodnego przepływu dokumentów i zniesienia legalizacji dokumentów między państwami członkowskimi oraz
- uznawania skutków niektórych aktów stanu cywilnego (np. dotyczących pokrewieństwa, adopcji, nazwiska), aby status prawny przyznany w jednym państwie członkowskim mógł zostać uznany z tym samym skutkiem prawnym w innym państwie członkowskim.

Parlament Europejski wielokrotnie opowiedział się⁶ (ostatnio w listopadzie 2010 r.⁷) – za uznawaniem dokumentów urzędowych i skutków powodowanych przez akty stanu cywilnego

3. SWOBODNY PRZEPIY W DOKUMENTÓ W URZĘ DOWYCH

3.1. Kwestie problematyczne

Wyniki sondażu Eurobarometru dotyczącego wymiaru sprawiedliwości w sprawach cywilnych przeprowadzonego w październiku 2010 r. pokazują, że trzy czwarte obywateli

³ COM(2004) 401 – Komunikat zatytułowany „Obszar Wolności, Bezpieczeństwa i Sprawiedliwości: bilans programu z Tampere i przyszłe kierunki działania”, s. 11.

⁴ Analizy te dostępne są na stronie: http://ec.europa.eu/civiljustice/publications/publications_en.htm#5

⁵ Program sztokholmski – Otwarta i bezpieczna Europa dla dobra i ochrony obywateli (Dz.U. C 115 z 4.5.2010, s. 1).

⁶ Rezolucja zawierająca zalecenia dla Komisji Europejskiej dotyczące europejskiego dokumentu urzędowego, grudzień 2008 r.

⁷ Sprawozdanie w sprawie aspektów prawa cywilnego, prawa handlowego, prawa rodzinnego oraz międzynarodowego prawa prywatnego w ramach planu działań służącego realizacji programu sztokholmskiego, 22 listopada 2010 r.

Unii (73 %) uważa, że należy podjąć kroki w kierunku uproszczenia przepływu dokumentów urzędowych między państwami członkowskimi.

Obywatele, którzy przeprowadzają się do innego państwa członkowskiego ze swojego państwa ojczystego, stają przed formalnościami administracyjnymi, związanymi z koniecznością okazania różnych dokumentów urzędowych, np. aktu urodzenia dziecka, dokumentu stwierdzającego obywatelstwo, dokumentu stwierdzającego istnienie stosunku rodzicielstwa lub więzi rodzinnych.

To samo dotyczy obywateli europejskich, którzy powracają do państwa, którego są obywatelami, po pobycie w innym państwie członkowskim – oni również napotykać podobne trudności przy okazywaniu dokumentów stwierdzających zdarzenia, które nastąpiły w państwie członkowskim, w którym zamieszkiwali.

Komisja pragnie rozpocząć rozważania na temat wszystkich dokumentów urzędowych, których wykorzystywanie poza państwem wydającym nie może przebiegać bez dopełnienia formalności administracyjnych. Formalności te mogą dotyczyć poświadczenia autentyczności lub tłumaczenia przysięgłego.

Dokumenty urzędowe mogą mieć różny charakter – kategoria ta obejmuje wszystkie akty urzędowe sporządzone przez organy publiczne w państwach członkowskich. Przykładowo dokumentami urzędowymi są dokumenty administracyjne, takie jak dyplomy lub certyfikaty, akty notarialne, takie jak umowa sprzedaży budynku, umowa małżeńska, akty stanu cywilnego, takie jak akt urodzenia, akt ślubu, akt zgonu lub inne akty sądowe, takie jak decyzje lub dokumenty wydawane przez sądy.

Wspólną cechą tych dokumentów jest poświadczenie zdarzeń zarejestrowanych przez organy publiczne. W większości przypadków okazanie takich dokumentów jest niezbędne do otrzymania prawa, świadczenia społecznego lub spełnienia obowiązku podatkowego.

Aby dokumenty urzędowe mogły zostać wykorzystane poza państwem, które je wydało, wymaga się dopełnienia formalności administracyjnych związanych z ich uwierzytelnieniem. Formalności te stanowią środek zapobiegania nadużyciom: mogą dotyczyć poświadczenia podpisu lub poświadczenia charakteru w jakim działała osoba, która podpisała dokument.

Tradycyjną metodą uwierzytelniania dokumentów urzędowych, które mają być wykorzystane poza państwem wydającym, jest *legalizacja*. Legalizacja to proces przypominający łańcuch kolejnych uwierzytelnień dokumentu. W praktyce zgodnie ze zwykłą procedurą legalizacji dokument musi zostać zalegalizowany przez właściwe organy państwa wydającego, a następnie przez ambasadę lub konsulat państwa, w którym ma zostać wykorzystany. W związku z tak dużą liczbą zaangażowanych organów, proces legalizacji często przebiega powoli i pociąga za sobą wysokie koszty⁸.

Innym rodzajem formalności, która upraszcza klasyczny proces uwierzytelnienia w ramach legalizacji, jest wystawienie przez państwo, które wydało dokument, certyfikatu autentyczności, zwanego *apostille*. *Apostille* spełnia te same zadania, co legalizacja, ale jest procesem uproszczonym. Wydanie *apostille* należy do właściwych organów państwa, które

⁸ Wysokość i zakres opłat w państwach członkowskich jest zróżnicowany (dochodzi on do 20 EUR w niektórych państwach, a w innych państwach zależny jest również od rodzaju dokumentu i może osiągać wysokość 50 EUR).

wydało dokument, a więc nie ma konieczności angażowania w ten proces organów państwa, w którym dokument jest wykorzystywany.

Niemniej jednak, nawet jeśli *apostille* ułatwia przepływ dokumentów urzędowych bardziej niż proces legalizacji, nie należy zapominać, że wydanie *apostille* również wymaga pewnych formalności administracyjnych, czasu oraz kosztów, które mogą być znaczne i różnią się w zależności od państwa członkowskiego⁹.

W ramach wcześniej wspomnianego sondażu Eurobarometru dotyczącego wymiaru sprawiedliwości w sprawach cywilnych poproszono obywateli o opisanie wszystkich formalności, których musieli dopełnić, gdy wykorzystywali dokument urzędowy w innym państwie, niż państwo, w którym został wydany. Sześć na dziesięć ankietowanych osób przyznawało, że formalności te były liczne. Chodziło o tłumaczenie (w 26 % przypadków), legalizację (24 %), *apostille* (16 %) oraz poświadczenie za zgodność z oryginałem (19 %).

Kolejna trudność wynika z tego, że niektóre państwa członkowskie mogą wymagać od obywateli przedstawienia dokumentów, których nie wydaje się w państwie członkowskim ich pochodzenia. Dobrym przykładem ilustrującym tego typu problem jest zaświadczenie o zdolności prawnej do zawarcia związku małżeńskiego lub zaświadczenie o braku przeciwwskazań do zawarcia małżeństwa.

Obywatel Cypru zamieszkały w Finlandii, który chce poślubić obywatelkę Finlandii, musi przedłożyć zaświadczenie o zdolności prawnej do zawarcia związku małżeńskiego, które nie istnieje w świetle prawa cypryjskiego. W takiej sytuacji przedstawienie wymaganego przez kraj zamieszkania dokumentu jest niemożliwe, a jedynym rozwiązaniem wydaje się być skierowanie się do organów sądowych w państwie zamieszkania.

Ale czy obywatel będzie zadowolony z takiego rozwiązania? Wniesienie sprawy do sądu nie jest łatwe i wymaga nakładów czasu i pieniędzy, podczas gdy zawarcie związku małżeńskiego w innym państwie członkowskim niż państwo ojczyste powinno być łatwe, a nie stanowić źródło problemów dla przyszłych małżonków.

Wszystkie te formalności sprawiają, że swoboda przemieszczania się staje się mniej atrakcyjna dla obywateli, i mogą także stanowić przeszkodę w pełnym korzystaniu z przysługujących obywatelom praw.

3.2. Ramy prawne

Obecnie formalności administracyjne, takie jak legalizacja i *apostille* dokumentów urzędowych w państwach członkowskich UE, regulowane są fragmentarycznie w różnych źródłach prawa: ustawodawstwie krajowym, które nie jest identyczne; licznych wielostronnych i dwustronnych konwencjach międzynarodowych, które były ratyfikowane przez różną liczbę państw i które nie oferują rozwiązań koniecznych dla zapewnienia obywatelom europejskim swobody przemieszczania się; oraz fragmentarycznym prawie unijnym, które obejmuje tylko pewne ograniczone aspekty omawianej dziedziny.

⁹ *Apóstille* również wiąże się z poniesieniem kosztów, w wielu państwach należy bowiem uiścić opłatę. Opłata ta znacznie różni się zależnie od państwa członkowskiego. W niektórych państwach klauzulę *apostille* wydaje się nieodpłatnie lub za opłatą poniżej 5 EUR, a w innych państwach wysokość opłaty może wynosić nawet 50 EUR.

Powoduje to niejednoznaczność i obowiązywanie przepisów, które nie zapewniają bezpieczeństwa prawnego, jakiego obywatele europejscy mogliby oczekiwać w dziedzinie, która ma bezpośredni wpływ na ich codzienne życie.

Zasadzie mówiącej o tym, że dokumenty urzędowe muszą być zalegalizowane przez właściwy organ państwa wydającego lub uzyskać klauzulę *apostille* od organów państwa, którego dana osoba jest obywatelem, towarzyszą wyjątki przewidziane przez konwencje międzynarodowe lub prawo Unii.

Obywatelom trudno jest rozpoznać, które wyjątki mogą ewentualnie stosować się do ich sytuacji osobistej.

Dobłą ilustracją wielości zasad międzynarodowych będzie wskazanie kilku konwencji. Niektóre z nich dotyczą dokumentów urzędowych w szerokim znaczeniu, a inne zawężone są do konkretnych typów dokumentów, takich jak akty stanu cywilnego lub akty wydawane przez urzędników dyplomatycznych lub konsularnych.

Konwencja haska z 1961 r. znosi wymóg legalizacji zagranicznych dokumentów urzędowych, wymienionych w jej art. 1, i zastępuje legalizację klauzulą *apostille*¹⁰. Stronami tej konwencji są wszystkie państwa członkowskie Unii oraz wiele państw trzecich. Ma ona zastosowanie do dokumentów urzędowych, czyli dokumentów administracyjnych, aktów notarialnych, deklaracji urzędowych i dokumentów wydawanych przez organy sądowe, z wyjątkiem aktów sporządzanych przez władze dyplomatyczne lub konsularne.

Jeśli obywatel ma do czynienia z dokumentem wydanym przez władze dyplomatyczne lub konsularne, może względem niego mieć zastosowanie konwencja Rady Europy z 1968 r. Konwencja ta znosi wymóg legalizacji aktów sporządzonych przez urzędników dyplomatycznych lub konsularnych. Niemniej nie wszyscy obywatele mogą korzystać z przepisów konwencji, ponieważ należy do niej jedynie piętnaście państw członkowskich.

W celu promowania współpracy międzynarodowej w dziedzinie stanu cywilnego oraz poprawy funkcjonowania organów stanu cywilnego, w 1949 r. pięć państw założycielskich¹¹ utworzyło organizację międzyrządową – Międzynarodową Komisję Stanu Cywilnego („MKSC”). Obecnie członkami tej organizacji jest 12 państw członkowskich Unii¹². MKSC ogrywa ważną rolę, w szczególności poprzez tworzenie konwencji międzynarodowych otwartych do ratyfikacji przez państwa. Wiele z tych konwencji dotyczy legalizacji aktów stanu cywilnego: konwencja z 1957 r. dotycząca bezpłatnego wydawania i zwolnienia od legalizacji odpisów aktów stanu cywilnego, konwencja z 1976 r. dotycząca wydawania wielojęzycznych odpisów skróconych aktu cywilnego oraz konwencja z 1977 r. w sprawie zwolnienia z legalizacji niektórych aktów i dokumentów z zakresu rejestracji stanu cywilnego¹³.

¹⁰ Konwencja z dnia 5 października 1961 r. znosząca wymóg legalizacji zagranicznych dokumentów urzędowych: http://www.hech.net/index_en.php?act=conventions.text&cid=41. Nie ma ona zastosowania wobec dokumentów sporządzonych przez urzędników dyplomatycznych lub konsularnych oraz dokumentów administracyjnych dotyczących działalności handlowej oraz kwestii celnych. Definicja *apostille* znajduje się w art. 4 oraz 5 konwencji.

¹¹ Pięć państw założycielskich to: Belgia, Francja, Luksemburg, Holandia i Szwajcaria.

¹² Strona internetowa MKSC: <http://www.ciecl.org/>. Oprócz czterech wcześniej wymienionych państw UE będących państwami założycielskimi, do MKSC należą: Grecja, Hiszpania, Niemcy, Polska, Portugalia, Węgry, Włochy i Zjednoczone Królestwo.

¹³ Są to konwencje nr 2, 16 i 17.

Prawo Unii również zawiera różne przepisy, które całkowicie znoszą legalizację między państwami członkowskimi.

Konwencja z 1987 r.¹⁴ w całości znosi legalizację wielu rodzajów dokumentów. Chodzi o dokumenty wydawane przez organy lub urzędników, w tym prokuratorów, sekretarzy sądów lub komorników, dokumenty administracyjne, akty notarialne, deklaracje urzędowe, a w szczególności wpisy naniesione na akty podpisane przez osoby działające w swoim imieniu oraz akty wydane przez urzędników dyplomatycznych lub konsularnych. Konwencję tę ratyfikowały tylko nieliczne państwa członkowskie, w związku z czym nie weszła ona w życie; obowiązuje jedynie między sześcioma państwami¹⁵, które podjęły decyzję o jej stosowaniu w swoich stosunkach wzajemnych.

Niektóre instrumenty przyjęte przez Unię w dziedzinie współpracy sądowej w sprawach cywilnych, a przede wszystkim rozporządzenie (WE) nr 44/2001 oraz rozporządzenie (WE) nr 2201/2003, również przewidują zniesienie legalizacji w odniesieniu do dokumentów, które podlegają ich zakresowi stosowania¹⁶.

3.3. Rozwiązania, które mogłyby ułatwić swobodny przepływ dokumentów urzędowych między państwami członkowskimi

a) *Zniesienie wymogów administracyjnych w zakresie uwierzytelniania dokumentów urzędowych*

Formalności administracyjne związane z przedstawianiem dokumentów urzędowych, które wywodzą się z praktyk konsularnych i międzyrządowych, pozostają dla obywateli europejskich źródłem trudności i nie odpowiadają wymogom i rozwojowi nowoczesnego społeczeństwa, w szczególności we wspólnym obszarze sądowym.

Mamy prawo zadawać sobie pytanie co do konieczności stosowania tych formalności, które nie są dostosowane ani do stosunków między państwami opartych na wzajemnym zaufaniu, ani do zwiększonej mobilności obywateli.

Od 1997 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej poruszał tę kwestię w swoim orzecznictwie. W sprawie *Dafeki*¹⁷ między obywatelem greckim pracującym w Niemczech a niemieckim funduszem emerytalnym, Trybunał potwierdził zasadę uznawania dokumentów wydanych w jednym państwie członkowskim i przedstawianych w innym państwie członkowskim w kontekście zawodowym. W wyroku w tej sprawie Trybunał uznał, że władze państw członkowskich muszą honorować zaświadczenia i podobne dokumenty dotyczące statusu osób, wydane przez właściwe organy państw członkowskich, za wyjątkiem sytuacji, w których występują poważne wątpliwości co do ich dokładności na podstawie konkretnych wskazówek odnoszących się do danego indywidualnego przypadku.

¹⁴ Konwencja z dnia 25 maja 1987 r. dotycząca zniesienia legalizacji dokumentów w państwach członkowskich Wspólnoty Europejskiej.

¹⁵ Państwa te to: Belgia, Dania, Francja, Irlandia, Łotwa i Włochy.

¹⁶ Mowa tu o następujących przepisach: art. 56 rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001 w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych oraz art. 52 rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczącego jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylające rozporządzenie (WE) nr 1347/2000.

¹⁷ Sprawa C-336/94, *Eftalia Dafeki* przeciwko *Landesversicherungsanstalt*, Rec. 1997 s. I-06761, pkt 19.

Nadszedł czas, aby rozważyć zniesienie legalizacji i *apostille* w odniesieniu do wszystkich dokumentów urzędowych, aby zagwarantować ich swobodny przepływ na terenie Unii.

Zniesienie mogłoby obejmować wszystkie dokumenty urzędowe, ponieważ po podejściu sektorowym nie można oczekiwać wystarczających wyników. Należy rozważyć zniesienie zarówno legalizacji, jak i *apostille*.

W praktyce zniesienie formalności oznaczałoby, że obywatel mógłby przedstawiać oryginalne dokumenty wydane w innym państwie bez żadnych dodatkowych formalności – tak jakby znajdował się w tym samym państwie.

Komisja proponuje zatem rozważenie możliwości zniesienia wszystkich przestarzałych formalności i stworzenie europejskich przepisów, jednolitych i nowoczesnych, które będą uwzględniać realia sytuacji międzynarodowych.

Pytanie 1 – Czy zniesienie formalności administracyjnych, takich jak legalizacja i *apostille*, rozwiąże problemy napotymane przez obywateli?

b) Współpraca właściwych organów krajowych

Zniesieniu formalności administracyjnych mogłaby towarzyszyć współpraca właściwych organów krajowych.

W tym celu można by rozwinąć współpracę administracyjną między urzędami stanu cywilnego, która obecnie prowadzona jest przez niektóre państwa członkowskie nieformalnie lub na podstawie konwencji MKSC¹⁸.

W przypadku poważnych wątpliwości co do autentyczności dokumentu lub, jeśli dany dokument nie istnieje w którymkolwiek z państw członkowskich, właściwe organy krajowe mogłyby wymieniać informacje, umożliwiające znalezienie właściwego rozwiązania.

Taka wymiana informacji powinna również prowadzić do tego, że urząd stanu cywilnego w państwie pochodzenia byłby informowany o wszystkich aktach stanu cywilnego dotyczących danej osoby, które wydano w innym państwie członkowskim. Wymiana informacji ułatwiłaby również aktualizację ksiąg stanu cywilnego. Można by rozważyć również stworzenie centralnego punktu rejestracyjnego dla zdarzeń z zakresu stanu cywilnego, które miały miejsce w państwach członkowskich innych niż państwo pochodzenia. Ułatwiłoby on wydawanie aktów oraz ich aktualizację.

Pomysły te można wprowadzić w życie za pomocą odpowiednich środków elektronicznych¹⁹.

¹⁸ Zob. w szczególności konwencje nr 3, 8 i 26. Zgodnie z konwencją nr 3, gdy urząd stanu cywilnego sporządza akt ślubu, informuje o nim za pomocą ustalonego formularza urząd stanu cywilnego w miejscu urodzenia każdego z przyszłych małżonków. Konwencja ta obowiązuje w stosunkach między 11 państwami, z których 10 to państwa członkowskie UE: Austria, Belgia, Francja, Hiszpania, Holandia, Luksemburg, Niemcy, Polska, Portugalia i Włochy.

¹⁹ System wymiany informacji na rynku wewnętrznym (IMI) wykorzystywany obecnie do wymiany między różnymi organami informacji w dziedzinie kwalifikacji zawodowych i usług, może stanowić właściwą platformę elektroniczną, aby polepszyć współpracę między właściwymi organami państw członkowskich i unikać wniosków o tłumaczenie dokumentów, zob. <http://ec.europa.eu/imi-net>. Przydatny dla przyszłej współpracy mógłby być również współfinansowany przez Komisję projekt

Dla rozwijania takiej wymiany informacji można by wykorzystać projekty i wyniki zrealizowane w ramach wymiaru sprawiedliwości on-line (e-Justice). Portal e-Justice mógłby służyć obywatelom za źródło informacji na temat istnienia aktów stanu cywilnego i ich skutków prawnych (na przykład, konieczność otrzymania aktu zgonu od właściwych organów administracyjnych przed zwróceniem się do sądu w celu otrzymania certyfikatu spadkowego). Można również rozważyć stworzenie obywatelom możliwości składania wniosków i otrzymywania aktów stanu cywilnego za pośrednictwem zabezpieczonego systemu internetowego.

Ponadto, uwzględniając duże zróżnicowanie struktur administracyjnych w państwach członkowskich, należałoby regularnie informować obywateli o organach właściwych dla wpisów do ksiąg stanu cywilnego i wydawania aktów. W tym kontekście Komisja zapowiedziała²⁰ przekształcenie portalu „Twoja Europa” w punkt kompleksowej informacji na temat praw obywateli i przedsiębiorstw w Unii, który będzie łatwo dostępny i nieskomplikowany w obsłudze²¹.

Pytanie 2 – Czy należy w przyszłości rozwinąć ściślejszą współpracę między organami publicznymi państw członkowskich, przede wszystkim w zakresie aktów stanu cywilnego? W jakiej formie elektronicznej miałyby ona przebiegać?

Pytanie 3 – Jaka jest Państwa opinia na temat rejestracji zdarzeń z zakresu stanu cywilnego jednej osoby w jednym miejscu, na terenie jednego państwa? Jakie miejsce byłoby do tego najważniejsze: miejsce urodzenia, państwo, którego dana osoba jest obywatelem, czy może państwo zamieszkania?

Pytanie 4 – Czy uważają Państwo, że należy opublikować wykaz właściwych organów krajowych w dziedzinie stanu cywilnego lub punktów informacji w każdym państwie członkowskim?

c) Ograniczenie tłumaczeń dokumentów publicznych

Oprócz takich formalności administracyjnych, jak legalizacja i *apostille*, kolejnym wymogiem stawianym przed obywatelami jest tłumaczenie dokumentów urzędowych wydanych przez inne państwo członkowskie. Podobnie jak formalności administracyjne tłumaczenie pociąga za sobą stratę czasu i koszty pieniężne²².

W wielu sektorach administracji można by stworzyć standardowe formularze, z których można byłoby korzystać przynajmniej jeśli chodzi o najczęściej wykorzystywane dokumenty urzędowe (np. zgłoszenie zagubienia lub kradzieży dokumentów tożsamości, portfela), które rozwiązywałyby kwestie tłumaczenia i pozwoliłyby uniknąć kosztów.

„Platforma MKSC”. W praktyce stanowi on urzeczywistnienie wykorzystania środków elektronicznych w dziedzinie sądownictwa, a w szczególności organizuje pracę sieci urzędów stanu cywilnego z korzyścią dla obywateli. „Platforma MKSC” służy również wspieraniu najlepszych praktyk rozwiniętych w ramach współpracy międzyrządowej.

²⁰ Wspomniany dokument COM(2010) 603 oraz COM(2010) 608 – komunikat, „W kierunku Aktu o jednolitym rynku: W stronę społecznej gospodarki rynkowej o wysokiej konkurencyjności”.

²¹ Zob. <http://ec.europa.eu/youreurope>.

²² Średni koszt tłumaczenia prostego dokumentu może wynosić od 30 do 150 EUR.

Standardowe formularze mogłyby opierać się na formularzach wielojęzycznych opracowanych przez MKSC. Formularze te cieszą się powodzeniem, ponieważ pozwalają uniknąć konieczności tłumaczenia aktów w państwie, dla którego są przeznaczone²³.

Pytanie 5 – Jakie rozwiązania proponowałoby Państwo w celu uniknięcia lub przynajmniej zmniejszenia konieczności tłumaczenia?

d) Europejskie zaświadczenie z ksiąg stanu cywilnego

Istnieją już europejskie wzory prawa jazdy i paszportu. Komisja wysunęła wniosek dotyczący europejskiego certyfikatu spadkowego. Można by rozważyć stworzenie europejskiego zaświadczenia z ksiąg stanu cywilnego.

Europejskie zaświadczenie funkcjonowałoby równoległe do krajowych aktów stanu cywilnego wydawanych przez państwa członkowskie. Obywatele nie musieliby korzystać z zaświadczenia europejskiego, ale mieliby taką możliwość, oprócz tego mogliby nadal wnioskować o wydawanie im aktów krajowych. Zaświadczenie europejskie nie zastąpiłoby zatem zaświadczeń z ksiąg stanu cywilnego istniejących w państwach członkowskich.

Międzynarodowa para: Niemiec i Hiszpanka postanawiają wraz ze swoim dzieckiem zamieszkać w Hiszpanii. Rodzicom potrzebny jest akt urodzenia dziecka, aby mogli złożyć wniosek o świadczenia rodzinne oraz zapisać dziecko do hiszpańskiej szkoły. Rodzice mogliby poprosić urząd stanu cywilnego w kraju urodzenia dziecka, czyli w Niemczech, o wydanie europejskiego aktu urodzenia, który mogliby przedstawić organom hiszpańskim. Zaświadczenie to mogłoby być wydane po hiszpańsku. Nie musiałoby ono być tłumaczone w celu przedstawienia organom hiszpańskim, co zaoszczędziłoby znacznych kosztów tłumaczenia. Rodzice mogliby również poprosić o krajowy, czyli niemiecki akt urodzenia: w takim przypadku organy hiszpańskie z pewnością zażądałyby tłumaczenia.

Wydane zaświadczenie powinno również być ważne w państwie członkowskim, które je wydało.

Przy załatwianiu formalności administracyjnych w Niemczech rodzice mogliby również wykorzystywać europejskie zaświadczenie z ksiąg stanu cywilnego, aby nie musieli ponownie wnioskować o wydanie zaświadczenia w niemieckim urzędzie stanu cywilnego.

Obecnie informacje zawarte w księgach stanu cywilnego różnią się znacznie zależnie od państwa członkowskiego. Na przykład jeśli chodzi o akty urodzenia, w państwach członkowskich występuje w sumie ponad 40 różnych rodzajów wpisów i nie wszystkie są powszechnie znane. Różnice te stanowią problem dla urzędników stanu cywilnego, którzy napotykają wzmianki nieznanne w systemie prawnym, w którym pracują. Istnienie tych różnic wymaga często poszukiwania przez urzędy stanu cywilnego dodatkowych informacji i powoduje różne problemy, w tym opóźnienia.

Oprócz treści różni się także forma. Krajowe różnice powodują trudności w zrozumieniu i identyfikacji dokumentów, zarówno dla organów, jak i obywateli, w szczególności w sytuacji nieznajomości języka.

²³ Konwencja nr 16 jest w mocy w 20 państwach, z których 12 to państwa członkowskie UE.

Dzięki europejskiemu zaświadczeniu ujednoliceniu uległyby zarówno forma, jak i treść zaświadczeń, co znacznie ułatwiłoby zrozumienie danych z zakresu stanu cywilnego oraz pozwoliłoby uniknąć pytań, które często zadawane są w odniesieniu do aktów krajowych na temat wpisów wykorzystywanych przez jedno państwo członkowskie, nieznanymi w państwie członkowskim, w którym przedstawiane są dokumenty.

Pytanie 6 – *Jakie akty stanu cywilnego mogłyby stanowić przedmiot europejskiego zaświadczenia z ksiąg stanu cywilnego? Jakie zapisy powinny być zawarte w takim zaświadczeniu?*

4. UZNAWANIE SKUTKÓW POWODOWANYCH PRZEZ AKTY STANU CYWILNEGO

4.1. Kwestie problematyczne

Akty stanu cywilnego to dokumenty urzędowe, które stwarzają szczególne trudności związane ze skutkami, jakie powodują.

Stan cywilny, dla którego każde państwo ma własną definicję uwarunkowaną historycznie, kulturowo i prawnie, umożliwia poznanie statusu osoby i określenie jej miejsca w społeczeństwie. Stan cywilny stanowi podstawę sytuacji prawnej osób. Akty stanu cywilnego sporządzane są przez organ w celu stwierdzenia zdarzeń w życiu obywateli, takich jak narodziny, stosunek rodzicielstwa, adopcja, małżeństwo, uznanie ojcostwa, zgon, a także nadanie lub zmiana nazwiska w wyniku np. małżeństwa, rozwodu, związku partnerskiego, uznania, zmiany płci lub adopcji.

W sytuacji międzynarodowej pierwszym pytaniem, jakie się pojawia, jest pytanie, czy sytuacja prawna stwierdzona aktem stanu cywilnego w jednym państwie członkowskim zostanie uznana w innym państwie członkowskim.

Małżeństwo Francuzów z trzyletnim stażem postanawia zamieszkać w Danii. Będą tam przebywać z powodów zawodowych przez okres czterech lat. Po kilku latach wspólnego życia rodzi się ich pierwsze dziecko. Przy nadawaniu dziecku nazwiska władze duńskie stosują prawo duńskie, czyli prawo kraju urodzenia dziecka i kraju zamieszkania rodziców. Po powrocie do Francji władze francuskie odmawiają uznania nazwiska nadanego dziecku na zasadach przewidzianych przez prawo w Danii. Stworzy to sytuację niepewności prawnej, ponieważ dziecko nazywać się będzie różnie, zależnie od tego czy przebywać będzie w Danii czy we Francji, co może mieć wpływ na wykonywanie przez nie prawa do swobodnego przemieszczania się.

Nazwisko jest podstawowym elementem dla identyfikacji osoby, ale zasady jego nadawania, uwarunkowane historycznie, religijnie, językowo i kulturowo, znacznie różnią się między państwami członkowskimi. Problemy napotymane w praktyce przez obywateli w związku ze zróżnicowaniem krajowych reguł dotyczących nadawania nazwisk znajdują odzwierciedlenie w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej²⁴, które opisuje poważne

²⁴ Sprawa C-168/91 *Christos Konstantinidis*, Rec. 1993, s. I- 01191; sprawa C-148/02 *Carlos Garcia Avello*, Rec. 2003, s. I-16613 ; sprawa C-353/06 *Grunkin-Paul*, Zb.Orz. 2008, s. I-07639; sprawa C-208/09 *Ilonka Sayn-Wittgenstein*, w toku przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

trudności spowodowane rozbieżnymi przepisami w zakresie nadawania nazwisk, które dotyczą obywateli zarówno w życiu zawodowym, jak i prywatnym²⁵.

Wszystkim obywatelom europejskim, którzy korzystają z prawa do swobodnego przemieszczania się, należy zagwarantować ciągłość i trwałość statusu związanego ze stanem cywilnym. Gdy decyduje się on zamieszkać, pracować lub studiować za granicą, status nabyty w jednym państwie (np. zmiana nazwiska przez kobietę przyjmującą nazwisko męża) nie powinien być podważany przez władze innego państwa członkowskiego, w zakresie w jakim podważenie to stanowiłoby przeszkodę i źródło problemów przy korzystaniu z praw przysługujących temu obywatelowi.

Drugie pytanie to, czy w przypadkach o wymiarze międzynarodowym sytuacja prawna stwierdzona aktem stanu cywilnego może wywoływać skutki z nią związane.

Dwoje obywateli narodowości szwedzkiej i niemieckiej niebędących małżeństwem zamieszkuje wspólnie w Finlandii. Po kilku latach wspólnego życia rodzi się ich pierwsze dziecko. W jaki sposób władze Finlandii, czyli kraju zamieszkania rodziców, ustalą stosunek rodzicielstwa, czyli więzi rodzinne między dzieckiem a rodzicami? Jakimi przepisami będą się kierowały? Czy będzie to prawo szwedzkie, czyli prawo kraju pochodzenia ojca, czy prawo niemieckie, czyli kraju pochodzenia matki, a może prawo fińskie, czyli prawo kraju zamieszkania rodziców i urodzenia dziecka? W przypadku jeśli Finlandia zastosowałaby swoje własne przepisy, czy sytuacja dziecka zostanie uznana w państwach pochodzenia rodziców, czyli przez Szwecję i Niemcy, oraz w pozostałych państwach Unii? Jeśli każdy kraj stosuje własne przepisy, nie jest wykluczone, że władze niemieckie nie uznają stosunku rodzicielstwa określonego na podstawie prawa fińskiego.

Każde państwo członkowskie określa przepisy mające zastosowanie w sytuacjach międzynarodowych na podstawie czynnika łączącego przewidzianego przez jego prawo międzynarodowe prywatne. Czynnikiem łączącym może być, najczęściej, obywatelstwo lub miejsce zwykłego zamieszkania. Określone w ten sposób prawo właściwe różni się zależnie od państwa członkowskiego. Konsekwencją takiego zróżnicowania, której nie da się uniknąć, jest to, że stan cywilny w jednym państwie członkowskim nie jest uznawany automatycznie w innym, ponieważ wynik zastosowania prawa właściwego w tych państwach się różni.

Powstaje pytanie, czy działania Unii zmierzające do zagwarantowania obywatelom większej pewności prawnej w dziedzinie stanu cywilnego oraz zniesienia przeszkód, jakie napotykają oni w zakresie uznawania w jednym państwie członkowskim sytuacji prawnej powstałej w innym państwie członkowskim, są konieczne. Uznawanie takie jest niezbędne, aby móc korzystać z praw obywatelskich związanych z taką a nie inną sytuacją prawną w państwie zamieszkania.

4.2. Ramy prawne

Europejski ustawodawca nie po raz pierwszy interesuje się kwestiami dotyczącymi stanu cywilnego – zarówno w prawie pierwotnym, jak i wtórnym nadano już obywatelom europejskim szereg praw w tym zakresie. Unia poruszała już kwestie związane ze stanem cywilnym, w szczególności w dziedzinie małżeństw. Wspomniane wcześniej rozporządzenie (WE) nr 2201/2003 w art. 21 ust. 2 stwierdza, że „nie jest wymagana żadna szczególna procedura dla uaktualnienia ksiąg stanu cywilnego państwa członkowskiego na podstawie

²⁵ Wspomniana sprawa C-353/06, pkt 22, 23, 25 i 27 oraz wspomniana sprawa C-148/02, pkt 36.

orzeczenia w sprawie rozwodu, separacji lub unieważnienia małżeństwa wydanego w innym państwie członkowskim, i od którego nie można się odwołać na podstawie prawa obowiązującego w tym państwie członkowskim.” Niemniej jednak rozwiązania wprowadzone przez Unię w prawie wtórnym pozostawały dotąd bardzo zawężone i do tej pory nie istnieją zasady uznawania w jednym państwie członkowskim sytuacji związanych ze stanem cywilnym, które powstały w innym państwie członkowskim.

Na poziomie krajowym istnieją konwencje umożliwiające rozwiązanie kwestii dotyczących stanu cywilnego w sytuacjach międzynarodowych. Chodzi głównie o konwencje MKSC, które mają na celu wprowadzenie jednolitych norm kolizyjnych w dziedzinie praw obywateli²⁶. Niemniej konwencje te są często ratyfikowane przez niewielką liczbę państw, zazwyczaj nie więcej niż dziesięć. Przyczynia się to do rozdrobnienia przepisów właściwych w sytuacjach z elementem międzynarodowym. Ponadto państwa członkowskie UE będące również członkami MKSC nie zawsze są stronami wszystkich konwencji tej organizacji. Ani jedna z konwencji MKSC nie została ratyfikowana przez wszystkie państwa członkowskie Unii będące członkami MKSC.

4.3. Możliwe rozwiązania w zakresie uznawania skutków powodowanych przez akty stanu cywilnego

Można rozważyć pewne rozwiązania, które pozwolą zapewnić uznawanie skutków powodowanych przez akty stanu cywilnego lub sytuację prawną związaną ze stanem cywilnym, która powstała w innym państwie członkowskim, niż państwo, w którym dana osoba się na nią powołuje.

W tym kontekście należy pamiętać, że Unia Europejska nie ma kompetencji w zakresie prawa rodzinnego materialnego w państwach członkowskich. W konsekwencji nie ma ani możliwości, ani zamiaru proponować opracowania europejskich przepisów dotyczących, na przykład, nadawania nazwisk, adopcji, małżeństwa, lub zmieniać definicji małżeństwa na poziomie krajowym. Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej nie stanowi podstawy prawnej do wdrażania tego typu rozwiązania.

W świetle powyższych rozważań niektóre problemy praktyczne, które pojawiają się w codziennym życiu obywateli w sytuacjach międzynarodowych, mogłyby zostać rozwiązane poprzez uproszczenie uznawania skutków dokumentów z zakresu stanu cywilnego legalnie sporządzonych w innym państwie członkowskim. Unia Europejska przewiduje trzy możliwe warianty rozwiązania tych problemów: pomoc władzom krajowym w znalezieniu rozwiązań praktycznych, uznawanie całkowite lub uznawanie oparte na harmonizacji norm kolizyjnych.

a) Pomoc władzom krajowym w znalezieniu rozwiązań praktycznych

Można utrzymywać, że problemy dotyczące stanu cywilnego w sytuacjach międzynarodowych, z jakimi spotykają się obywatele w codziennym życiu, mogłyby zostać lepiej rozwiązane na poziomie państw członkowskich, albowiem to organom krajowym najłatwiej będzie znaleźć odpowiedzi praktyczne w kontekście prawa krajowego. Na przykład, w oczekiwaniu na większą harmonizację reguł dotyczących prawa właściwego w

²⁶ Zob. konwencja nr 12 w sprawie uznania dziecka poprzez zawarcie małżeństwa, konwencja nr 18 dotycząca dobrowolnego uznania dzieci pochodzących ze związków pozamałżeńskich oraz konwencja nr 19 o zastosowaniu prawa właściwego w odniesieniu do nazwisk i imion. Konwencja nr 7 mająca na celu ułatwienie zawarcia związku małżeńskiego za granicą zawiera również normę kolizyjną dotyczącą ogłoszeń o zamiarze zawarcia małżeństwa.

zakresie stanu cywilnego lub w oczekiwaniu na większe zbliżenie między państwami członkowskimi w zakresie prawa rodzinnego materialnego, główna rola Unii Europejskiej polegałaby na ułatwianiu organom krajowym ściślejszej współpracy.

Pytanie 7 – *Czy myślą Państwo, że kwestie dotyczące stanu cywilnego obywateli w sytuacjach międzynarodowych mogłyby zostać skutecznie rozwiązane przez same organy krajowe? Jeśli tak, to czy instytucje Unii nie powinny nakreślić przynajmniej pewnych wytycznych dla władz krajowych (ewentualnie w drodze zalecenia UE), aby zapewnić konieczną spójność działań zmierzających do znalezienia praktycznych rozwiązań dla problemów napotykanym przez obywateli?*

b) Pełne uznawanie

Innym możliwym rozwiązaniem mogłoby być pełne uznawanie przez państwa członkowskie sytuacji z zakresu stanu cywilnego powstałych w innym państwie członkowskim. Uznawanie to byłoby możliwe bez harmonizacji obecnie obowiązujących przepisów i nie dotyczyłoby systemów prawnych państw członkowskich.

Rozwiązanie to wymagałoby od państw członkowskich, aby w poszanowaniu wzajemnego zaufania, akceptowały i uznawały skutki sytuacji prawnej powstałej w innym państwie członkowskim. W podanych powyżej przykładach nazwisko dziecka i stosunek rodzicielstwa musiałyby zostać uznane przez państwa członkowskie pochodzenia, nawet jeśli stosowanie prawa właściwego w tym państwie prowadziło do innego rozwiązania.

Zagwarantowanie w całej Unii pełnego uznawania sytuacji prawnej powstałej w jednym państwie członkowskim byłoby bardzo korzystne dla obywateli europejskich.

Rozwiązanie to byłoby przede wszystkim najprostsze i najbardziej przejrzyste dla obywateli korzystających z prawa do swobodnego przemieszczania się po terytorium Unii. Każdy obywatel, który zmienia stan cywilny lub którego dotyczy sytuacja z zakresu stanu cywilnego powstała w jednym państwie członkowskim, miałby pewność, że jego stan cywilny nie zostanie zakwestionowany, jeśli uda się za granicę lub postanowi spędzić kilka lat w państwie członkowskim innym niż jego państwo pochodzenia. Zagwarantowana mu będzie ciągłość stanu cywilnego, a sytuacja powstała w jego własnym państwie członkowskim będzie w pełni uznawana w pozostałych państwach członkowskich na podstawie traktatu.

Przy pełnym uznawaniu sytuacji prawnej powstałej w innym państwie członkowskim państwo przyjmujące (tj. państwo, w którym obywatel zdecyduje się mieszkać lub pracować) nie będzie musiało zmieniać prawa materialnego lub systemu prawnego.

Pełne uznawanie gwarantowałoby również pewność prawa, jakiej obywatele mogą oczekiwać przy korzystaniu z prawa do swobodnego przemieszczania się. Należy powiedzieć, że niepewność prawa i różne trudności, jakie obywatele mogą ewentualnie napotkać przy uznawaniu sytuacji prawnej powstałej w państwie członkowskim, z którego postanawiają wyjechać, nie powinny odstraszać od korzystania z praw im przysługujących jako obywatelom europejskim, ani stanowić przeszkody w korzystaniu z tych praw.

Niezależnie od wszystkiego omawianemu rozwiązaniu powinny towarzyszyć różne środki kompensacyjne, które pozwolą uniknąć ewentualnych przypadków nadużyć, oraz w pełni uwzględnić zasady porządku publicznego w państwach członkowskich. Należy również wziąć pod uwagę, że pełne uznawanie mogłoby lepiej odpowiadać tylko niektórym sytuacjom z

zakresu stanu cywilnego, jak nadanie lub zmiana nazwiska, a w niektórych sytuacjach, jak małżeństwo, wiązać się z większymi komplikacjami.

Pytanie 8 – *Jakie jest Państwa zdanie na temat pełnego uznawania? Do jakich sytuacji z zakresu stanu cywilnego mogłoby ono mieć zastosowanie? W jakich sytuacjach nie byłoby ono odpowiednim rozwiązaniem?*

c) Uznawanie oparte na harmonizacji norm kolizyjnych

Innym sposobem umożliwiającym obywatelom pełne korzystanie z prawa do swobodnego przemieszczania się, przy jednoczesnym zapewnieniu wysokiej pewności prawa w odniesieniu do sytuacji z zakresu stanu cywilnego powstałych w obcym państwie członkowskim, mogłaby być harmonizacja norm kolizyjnych.

Zestaw wspólnych reguł opracowanych na poziomie Unii określałby prawo właściwe dla sytuacji międzynarodowych dotyczących zdarzeń z zakresu stanu cywilnego.

Prawo właściwe byłyby określane w oparciu o wiele czynników łączących, uwzględniających fakt mobilności obywateli. Dzięki temu reguły byłyby jasne i przewidywalne. Tytułem przykładu, w stosunku do obywateli zamieszkałych w państwie członkowskim innym niż państwo pochodzenia, prawem właściwym byłoby prawo państwa zamieszkania, z którym wiele ich łączy, a nie prawo państwa pochodzenia, w którym być może nie przebywają od wielu lat.

Należałoby również określić czy należy wybrać jeden czynnik łączący, który będzie stosowany do wszystkich sytuacji z zakresu stanu cywilnego, czy lepiej byłoby brać pod uwagę różne czynniki, zależnie od rozważanej sytuacji.

Pytanie 9 – *Jakie jest Państwa zdanie na temat harmonizacji norm kolizyjnych? Do jakich sytuacji z zakresu stanu cywilnego mogłaby ona mieć zastosowanie?*

Prawo właściwe wskazane na podstawie jednego lub wielu czynników łączących określonych przez europejskie reguły powinno mieć zastosowanie, jeśli obywatel sam nie dokona wyboru. Zasadniczo obywatelowi w sytuacji międzynarodowej można by stworzyć możliwość wyboru prawa właściwego dla zdarzenia z zakresu stanu cywilnego, które go dotyczy. Możliwość ta odpowiadałaby uzasadnionym interesom obywateli, którzy dokonując wyboru, wyrażaliby swoje przywiązanie do własnej kultury i państwa pochodzenia lub przeciwnie – do innego państwa członkowskiego. Możliwość wyboru byłaby wyrazem wolności osobistej w dziedzinie stanu cywilnego, w zakresie w jakim nie zagraża to interesom osób trzecich lub porządkowi publicznemu. Niezależnie od tego wolność wyboru byłaby jednak zawężona, aby nie doprowadzać do sytuacji stosowania prawa, z którym dana osoba nie ma bliskich związków.

Pytanie 10 – *Jakie jest Państwa zdanie na temat pozostawienia obywatelom możliwości wyboru prawa właściwego? Do jakich sytuacji z zakresu stanu cywilnego można by stosować to rozwiązanie?*

Pytanie 11 – *Czy myślą Państwo, że oprócz pełnego uznawania i uznawania opartego na harmonizacji norm kolizyjnych, istnieją inne możliwe rozwiązania dotyczące kwestii transgranicznych skutków sytuacji prawnych dotyczących stanu cywilnego?*

5. PODSUMOWANIE

Niniejsza zielona księga ma na celu rozpoczęcie publicznych konsultacji zmierzających do zgromadzenia informacji i opinii zainteresowanych stron na temat możliwych sposobów poprawy sytuacji obywateli, jeśli chodzi o przepływ dokumentów publicznych oraz stosowanie zasady wzajemnego uznawania w dziedzinie stanu cywilnego.

Zostanie ona opublikowana na stronie internetowej Komisji.

Konsultacje będą trwały od 14 grudnia 2010 r. do 30 kwietnia 2011 r. Komisja prosi zainteresowane strony o przekazywanie opinii na adres:

European Commission
Directorate-General for Justice
Unit A1 - Judicial Cooperation in Civil Matters
B – 1049 Brussels
Faks: + 32 2 299 64 57

Adres mailowy: JUST-COOP-JUDICIAIRE-CIVILE@ec.europa.eu

Wszystkie opinie przedstawione zarówno przez sektor prywatnym, jak i publiczny, zostaną opublikowane na stronie internetowej Komisji, chyba że ich autorzy wyraźnie sprzeciwią się opublikowaniu danych o charakterze osobistym, które naruszałoby ich uzasadnione interesy.

Komisja może zorganizować otwarte posiedzenie dotyczące tematów poruszonych w zielonej księdze.